

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

VOORWOORD

Ook zo opgelucht over de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen? Ik in elk geval wel, er is een last van mijn schouders gevallen. Eindelijk heeft de samenleving een uitspraak gedaan door indirect een stem uit te brengen tegen de bekrompen en stigmatiserende politiek van het diskwalificeren van nieuwe bevolkingsgroepen. De afgelopen jaren zag ik naarmate de negatieve stigmatisering van onze medeburgers met een islamitische achtergrond toenam bij hen – als in de wet van de communicerende vaten – een toename van een collectief negatief zelfbeeld, van angst, machteloosheid en achterdocht. Werkzaam in het vermaledijde Amsterdam West, met een cliëntenbestand dat voor tachtig tot negentig procent van allochtone herkomst is, leek het steeds meer op Sisyfusarbeid. En het werd me steeds zwaarder te moede, want zelf raak je er ook mee besmet, met dat hopeloze. Er viel bijna niet op te werken tegen die maatschappelijk onveilige context, voor velen gepaard gaande met een onveilige maatschappelijke hechting die weer doorwerkt in sociale en familie-relaties. Ook Meryam, de maatschappelijk goed geslaagde maar immer bescheiden secretaresse van Marokkaanse herkomst op de jeugdafdeling waar ik werk, slaakte bij de verkiezingsuitslag een grote zucht van verlichting. Zo diep als het negatieve klimaat haar en haar omgeving raakt, zo verheugd is ze nu dat het tij misschien zal gaan keren.

In dit nummer van *Systeemtherapie* komt in diverse bijdragen de invloed van de maatschappelijke context op de zelfbeleving van mensen en de gevolgen voor de interactie in relaties naar voren. En ook hoe in systeemtherapie die maatschappelijke context niet veronachtzaamd mag worden. *Joep Choy*, met een verwijzing naar de opvatting van Bateson dat de *mind social* is, opent in de rubriek *Reflecties* zelfs met 'De betekenis van de menselijke existentie openbaart zich in de sociale context'. Juist, zo is het.

In het openingsartikel beschrijven *Bruno Hillewaere* en *Myriam Le Fevere de Ten Hove* hoe het gezamenlijk met de familie maken van een genogram en een tijdslijn vanuit de narratieve en oplossingsgerichte benaderingen, naast de diagnostische waarde die het heeft, vooral ook bevorderend kan inwerken op hechtingsprocessen binnen een gezin. De visualisatie van problemen én hulpbronnen in de ruimere socio-culturele context werken zowel relativerend als competentievergroterend. Het artikel biedt verder een goed overzicht van wat in het afgelopen decennium zoal over het werken met genogrammen geschreven is. De lange literatuurlijst geeft daarbij houvast.

Liesbeth van der Leeuw, die bij Sinaï Ambulant, het Joods Centrum voor GGZ, groepstherapie voor (in)direct getraumatiseerde paren biedt, schreef het tweede artikel. Daarin komt aan de orde hoe het verbeteren van de communicatie tussen partners, als eerste doel in de behandeling, het beste kan plaatsvinden in groepstherapie, daar de groep én als vervangend gezin én als spiegel kan functioneren in het bewerkstelligen van meer differentiatie. Tot slot beschrijft zij de resultaten van de groepsbehandeling bij drie paren aan de hand van scores op een communicatiemeter.

In *Hoe Liesje weer Esmeralda werd* beschrijft *Vera Mierop* voor *De Praktijk* een geslaagde behandeling van een partnerrelatieprobleem waarbij de vrouw een Dissociatieve Identiteits Stoornis heeft. De vrouw wil deze diagnose niet erkennen maar haar partner wil er juist behandeling voor; een herkenbaar gegeven, daar de diagnose DIS vaak met veel schaamte gepaard gaat. Heel inzichtelijk laat Mierop zien hoe het, door te werken met diverse triades waarvan zij als systeemtherapeut nadrukkelijk ook deel uitmaakt, tot een systemische reorganisatie komt en Liesje zich uiteindelijk in Esmeralda kan terugtrekken. Het is dat het realiteit is, maar de beschrijving is net een goed aflopend sprookje.

Joep Choy's reflecties doen me soms denken aan Ollie B. Bommels 'eenvoudige doch voedzame maaltijd'. Deze keer, reflecterend op het themanummer van december 2005 en de daarin aan de orde komende denkbeelden over 'hoe-systeemtherapie-er-nu-eigenlijk-uit-zou-moeten-zien', pleit hij voor een verder expliciteren – ja, in dit tijdschrift graag – van onze systemische denkbeelden over de mens. Want, zo voorspelt hij, als de geprotocolleerde systeemtherapie niet als enig fundament meer zal voldoen, zullen wij over die systemische denkbeelden over de mens serieus bevraagd worden.

Guus van Voorst doet verslag van het congres van de AFTA/IFTA in juni 2005, dat als thema had *Politics, Community and Clinical Practice*. Hij laat zien hoe diverse Amerikaanse systeemtherapeutische grootheden in hun gezinstherapeutisch werk verbanden leggen met politieke en maatschappelijke omstandigheden. Geweld, oorlog, ziekte. 'Haat is angst', is een van de conclusies. En daarmee sluit dit onderwerp weer aan bij de inleiding van dit voorwoord. Van Voorst schildert met grove streken, in heldere kleuren, beknopt maar compleet, de diverse onderwerpen die in de workshops aan de orde kwamen. Daarbij maakt hij duidelijk wat in het hedendaagse Amerika de trend is in systeemtherapie. Door politieke of maatschappelijke omstandigheden veroorzaakt menselijk leed kan het best verwerkt worden door maatschappelijke of politieke actie te ondernemen.

Gelukkig is er in dit nummer ook aandacht voor liefde en seks. Een uitgebreid verslag van de NVRG-conferentie 'Over de liefde gesproken...' geeft de niet-bezoekers een heel goed beeld van wat daar allemaal te beleven viel.

Twee boekbesprekingen dit keer. Een bespreking van een (zelfhulp)boek van Lock & Le Grange voor ouders van pubers en adolescenten met een eetstoornis. Ook wordt het boek vergeleken met twee andere zelfhulpboeken op dit terrein. En dat is heel nuttig, want dan weet je weer een beetje wat je wel of niet kopen zal. *Systemische interventies voor conflicten in organisaties* is de ondertitel van de bundel *De vraag op het antwoord* onder redactie van Joep Choy. Bekende systeembegrippen als stabiele en instabiele triaden, *belief-systems*, relationele ethiek, circulaire causaliteit en context blijken zeer bruikbaar in de analyse van conflicten in organisaties. En dat vormt een mooi sluitstuk van een nummer waarin de bredere context meermalen aan de orde is.

Marion van den Ende